

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V2

MEI/JUNIE 2024

MPUMALANGA

PUNTE: 40

TYD: 1½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 13 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWE op die volgende bladsy en merk die vraagnommer van die teks wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vraag aandagtig deur voor jy dit beantwoord.
2. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:

AFDELING A: Kortverhale (40)

AFDELING B: Drama (40)

3. Beantwoord die vrae in EEN van die afdelings:

AFDELING A: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

OF

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord die vrae oor die drama (*Perdekrag*) wat jy bestudeer het.

4. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
6. Laat 'n reël oop na elke antwoord.
7. Voorgestelde tydsindeling:

AFDELING A: 90 minute

OF

AFDELING B: 90 minute

8. Skryf netjies en leesbaar.

INHOUDSOPGAWE

Kies SLEGS die afdeling wat jy bestudeer het.

AFDELING A: KORTVERHALE		
Beantwoord AL TWEE kortverhale.		
VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. "Die hen en die naald"	20	4
EN		
"Stokvel op 'n plaas"	20	6
OF		
AFDELING B: DRAMA		
Beantwoord slegs die EEN vraag.		
2. <i>Perdekrag</i>	40	9

AFDELING A: KORTVERHALE**VRAAG 1: BLADSAK – Lucas Malan**

Beantwoord die vrae oor AL TWEE verhale.

VERHAAL A: "DIE HEN EN DIE NAALD" – Minnie Postma

EN

VERHAAL B: "STOKVEL OP 'N PLAAS" – Justice L Makete

VERHAAL A: "DIE HEN EN DIE NAALD" – Minnie Postma

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS A

... Sy vat al die velletjies wat sy so mooi sag gebrei het en sit dit langs haar op die grond neer. Toe werk sy hulle aanmekaar vas met die naald van haar goeie vriend. Sy maak vir haar 'n pragtige karos, 'n *lehlosi*, daardie soort velkombers wat net 'n kaptein of een van die grootvrouens dra.

Toe dit klaar is, hang sy dit om haar skouers. Sy spog voor haar kinders en haar hart kry lekker, want hulle sê: "Ao, *Mme*, jy is mooi! Mooier as al die ander vrouens!"

Sy stap buitentoe, sy skiet haar beentjies uit, sy swaai haar lyfie en, soos die vrou van 'n kaptein, loop sy voor haar woning en haar hart kry nog lekkerder ...

1.1 Wie het hierdie verhaal vertel? (1)

1.2 Waar het Valk vir die hen gaan kuier? (1)

1.3 Waarom het Valk so baie by die hen gaan kuier? Noem EEN rede. (1)

1.4 Skryf die volgende sin oor en verander die onderstreepte deel om die stelling WAAR te maak.

Hen wou Valk se naald leen, want hy was die vriendelikste voël wat 'n naald besit het. (1)

1.5 VOLTOOI die volgende sin deur 'n woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommer (1.5) en die antwoord neer.

'n vergelyking;	personifikasie;	'n metafoor
-----------------	-----------------	-------------

"... sy swaai haar lyfie en, **soos die vrou van 'n kaptein**, ..." (Reël 7 en 8).

Dit is 'n voorbeeld van ... (1) =

- 1.6 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.6) en die letter (A–D) neer.

"Sy spog voor haar kinders en **haar hart kry lekker ...**" (Reël 5 en 6)

Dit sê vir ons dat Hen ...

- A haar velkombers veilig wou bêre.
- B van haar warm kombers gehou het.
- C daarvan gehou het dat haar kinders sê sy lyk mooi.
- D bly was dat sy genoeg velletjies vir die kombers gehad het. (1)

- 1.7 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (1.7.1 en 1.7.2) en die antwoord neer.

Hen was so (1.7.1) (seker/onseker) dat dit 'n goeie idee was om Valk se naald te leen, dat sy 'n belofte gemaak het dat Valk sy naald sou terugkry. Toe Hen besef het dat die naald weg was en haar kinders nou in gevaar was, het sy geweet dat sy die (1.7.2) (regte/verkeerde) besluit gemaak het. (2)

- 1.8 Skryf die volgende gebeure onder mekaar neer in die VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Hen se kinders het die naald per ongeluk op die ashoop gaan weggooi.
- Hen het oral met haar karos gaan spog en van die naald vergeet.
- Almal het Hen gehelp om na die naald te soek.
- Valk het sy naald vir Hen geleen. (4)

- 1.9 Die naald is baie belangrik in hierdie verhaal.

Kies die inligting uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (1.9.1 tot 1.9.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.9.1	Hen	A	... het gevoel as jy 'n belofte maak, moet jy dit nakom.
1.9.2	Valk	B	... het 'n belofte gemaak sonder om aan die gevolge te dink.
1.9.3	Hen se kinders	C	... was bly dat die karos weg is.
1.9.4	Die ander henn	D	... was baie gehoorsaam en het skoongemaak.
		E	... het besef dat al die kuikens in gevaar was.

(4 x 1) (4)

- 1.10 In hierdie verhaal het Hen Valk se naald gebruik om vir haar 'n baie mooi velkombers te maak.
- 1.10.1 Waarom kan 'n mens aan die einde van die verhaal sê dat Hen regtig lief was vir haar kinders? (1)
- 1.10.2 Waarom kan 'n mens aan die einde van die verhaal sê dat Valk nie 'n goeie vriend was nie? (1)
- 1.11 Wat doen die skrywer om van hierdie verhaal 'n goeie volksverhaal te maak? (1)
- 1.12 Die henne het nooit die naald gekry nie.
- As jy Hen was, wat sou jy doen om seker te maak dat Valk nie 'n kuiken gryp nie? (1)

EN

VERHAAL B: "STOKVEL OP 'N PLAAS" – Justice L Makete

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS B

... Die oop en vriendelike lapa herinner ons aan die lapahuis van Malelane, Skukuza en Lapalala.

Die kinders skarrel soos hoenders toe MaDlamini *die mapai's* van hulle af wegtrek. "Vukani Bantwana!" skree sy luidkeels. Elkeen moet woel, want hierdie is 'n buitengewone dag. Almal moet 'n handjie iewers bysit. 5

Baba Dlamini is al besig met die slagding. Dit is 'n spekvet *Dorper* afkomstig van die aangrensende plaas. Die goed is deesdae ontsettend duur, mompel hy soos hy sy *okapi* in sy sak steek. Sy enigste lewende broer, Lwandi, wat op die myne in Stilfontein werksaam is, is dié naweek tuis om die verrigtinge by te woon.

Hy wat Lwandi is, is besig om die ingewande skoon te maak. Die vuurtjie knetter al 10 so heerlik by die kookplek.

- 1.13 Op watter dag van die week het die mense die stokvel gehou? (1)
- 1.14 Waarom was hiërdie dag se stokvel so spesiaal vir die Dlamini's? (1)
- 1.15 Party van die mense het voor die tyd al begin om dinge vir die stokvel reg te kry.
- 1.15.1 Wat het Sipho Dlamini reeds 'n week voor die tyd gedoen? (1)
- 1.15.2 Wat het Sis Dudu reeds die vorige dag begin doen? (1)

- 1.16 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.16) en die letter (A–D) neer.

"Die kinders **skarrel** soos hoenders ..." (Reël 3).

Dit sê vir ons dat die kinders ...

- A vroeg gaan slaap het.
- B vinnig opgestaan het.
- C weggekruip het vir MaDlamini.
- D te koud gekry het om op te staan.

(1)

- 1.17 VOLTOOI die volgende sinne. Skryf net die vraagnommers (1.17.1 tot 1.17.4) en die antwoord neer.

1.17.1 Die stokvel het stiptelik om ... uur begin.

1.17.2 Mfundisi het die verrigtinge met 'n ... geopen.

1.17.3 ... het as voorsitter opgetree.

1.17.4 Na die ete het die stokvelgangers musiek gespeel en ...

(4)

- 1.18 Die stokvel was 'n belangrike gebeurtenis vir die gemeenskap.

Kies die gevolg uit KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (1.18.1 tot 1.18.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.18.1	MaDlamini het seker gemaak dat alles reg is vir die stokvel.	A	Dit het gehelp dat baie kinders kon klaarmaak met skool.
1.18.2	Thabiso het seker gemaak dat al die lede hulle geld betaal.	B	Die ou mense het gekies om in die strooihuisie te sit.
1.18.3	Party stokvelgangers het te veel gedrink en lelike dinge vir mekaar gesê.	C	Die mense het nie weer die <i>Malaita</i> by 'n stokvel gesien nie.
1.18.4	Sipho het vir Mandevu geroep om te kom help.	D	Die <i>zol-eters</i> en die plaaslike skurke het met mekaar baklei.
		E	Almal moes iets doen om te help.

(4 x 1)

(4)

- 1.19 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (1.19.1 en 1.19.2) en die antwoord neer.

MaDlamini het seker gemaak die dag was (1.19.1) (ordelik/deurmekaar). Toe die bakleiery uitbreek, het sy vir Sipho gesê om (1.19.2) (hulp te kry/die *zol-eters* weg te jaag).

(2)

- 1.20 Die stokvel is een keer 'n jaar gehou.
Gee 'n feit uit die verhaal om te motiveer waarom die stelling ONWAAR is. (1)
- 1.21 Waarom was dit nie 'n goeie idee om te sê almal is welkom by die stokvel nie? (1)
- 1.22 Waarom was dit goed dat die *Malaita* gevang is? (1)
- 1.23 Watter les oor samewerking leer jy uit hierdie verhaal? (1)
- 1.24 Waarom is die titel "Stokvel op 'n plaas" en nie "Stokvel op **die** plaas" nie? (1)
- TOTAAL AFDELING A: 40**

AFDELING B: DRAMA**VRAAG 2: PERDEKRAG – Cecilia du Toit**

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS C

WILMA:	(Sarkasties.) Jy's arm, siestog. So jy mag maar diere mishandel.	
LUCKY:	Jy was nie daar nie. Jy weet niks nie.	
WILMA:	Wat jy gedoen het, was afskuwelik. Jy was wreed, jy was krimineel en jy is gevonnies.	
LUCKY:	(Skree gefrustreerd.) So, nou plant julle my hier by Oom Olifant en my little ponies. Waarvoor hoop julle – julle bleddie bleeding hearts? As ek net eers sien hoe oulik hierdie goed hoppity-hoppity met ryk brats op, dan gaan ek sommer skielik diere LOVE.	5
WILMA:	Die magistraat het gevoel dat jy net nog nooit 'n kans gekry het nie –	
LUCKY:	– en nou dink julle as ek hier rondhang, gaan ek "insig kry in my probleem"? Fat bleddie chance!	10
WILMA:	Die idee is vir jou om te leer. Hierdie perde kan jy nie boelie nie. Hulle sien dwarsdeur jou.	
LUCKY:	(Desperaat.) Wat de hel wil jy hê moet ek doen?	

2.1 "So jy mag maar diere mishandel." (Reël 1)

2.1.1 Hoe het Lucky diere mishandel? (1)

2.1.2 Waar het hy dit gedoen? (1)

2.2 Noem EEN van die ander perde wat saam met Kaizer op Wilma se plaas is. (1)

2.3 VOLTOOI die volgende sin deur 'n woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommer (2.3) en die antwoord neer.

'n vergelyking;	klanknabootsing;	'n metafoor
-----------------	------------------	-------------

"Waarvoor hoop julle – julle bleddie **bleeding hearts**?" in reël 6 is 'n voorbeeld van ... (1)

2.4 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (2.4) en die letter (A–D) neer.

In reël 11 sê Lucky vir Wilma: "Fat bleddie chance!"

Met hierdie woorde bedoel Lucky dat ...

- A die ryk brats vir Wilma probleme gaan gee.
- B Wilma nie kans gaan kry om hom te leer perdry nie.
- C hy nie gaan kans kry om met die ponies te werk nie.
- D sy tyd op die plaas hom nie met sy probleme gaan help nie. (1)

- 2.5 Skryf die volgende sin oor en verander die onderstreepte deel om die stelling WAAR te maak.

Lucky en sy ma is arm, want mevrou Mhlope kry min geld vir haar werk as onderwyser.

(1)

- 2.6 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (2.6.1 en 2.6.2) en die antwoord neer.

In reël 5 skree Lucky vir Wilma, want hy is (2.6.1) (ontevrede/opgewonde) om sy gemeenskapsdiens op die plaas te doen. In reël 14 vra Lucky vir Wilma wat sy wil hê hy moet doen, want hy is 'n kind wat (2.6.2) (hulp/werk) nodig het.

(2)

- 2.7 Die verskillende karakters in die drama het almal hulle eie probleme gehad.

Kies die inligting uit KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (2.7.1 tot 2.7.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.7.1	Binki	A	... se swaarkry het Lucky so kwaad gemaak, dat hy baie verkeerd opgetree het.
2.7.2	Sabrina		
2.7.3	Mevrou Mhlope	B	... het skuldig gevoel omdat Grace geskiet moes word oor iets wat sy verkeerd gedoen het.
2.7.4	Wilma	C	... was so besig dat sy nie tyd vir die belangrikste mens in haar lewe gehad het nie.
		D	... het gesukkel om plek te kry waar Lucky sy gemeenskapsdiens kon doen.
		E	... se persoonlike probleme het haar bang gemaak vir ander mense.

(4 x 1)

(4)

- 2.8 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die VOLGORDE soos wat dit in die drama gebeur.

- Binki het vir Lucky 'n foto van Dukie op haar foon gewys.
- Binki het vir Lucky vertel van Dukie wat in die brand dood is.
- Wilma het vir mevrou Bekker vertel dat Lucky hard gewerk het.
- Lucky het Sabrina se naam op Binki se foon na Ma verander.

(4)

- 2.9 Waarom kan 'n mens verstaan dat Lucky gefrustreerd was? (1)
- 2.10 Waarom was dit reg van Wilma om kwaai met Lucky te praat? (1)
- 2.11 Waarom kan jy respek hê vir die magistraat wat Lucky gevonnissen het? (1)
- 2.12 Waarom laat die dramaturg (skrywer van die drama) vir Lucky soveel Engelse woorde gebruik? (1)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS D

BINKI:	<i>(Lag, maar probeer haar foon by hom gryp.)</i> Nee, man, gee my foon! <i>(Hulle stoei speels om besit van die foon. Lucky bly voor Binki wegdans. Binki gryp in die lug rond. Die spel word al wilder totdat Binki haar foon by Lucky gryp en Lucky haar speels aan die arm beetkry. In haar haas om weg te kom, skeur die een mou van haar bloes heeltemal los. Sy struikel geskok eenkant toe en probeer haar kaal arm met die ander een toehou.)</i> 5
LUCKY:	Hel, ek is jammer. Ek wou nie jou klere skeur nie. <i>(Hy druk die mou lomp teen haar arm terug asof hy dit weer kan aanlas. Hy kyk geskok na die growwe littekens op haar arm.)</i> 10
	Wat's daai? Hei? Wat het met jou gebeur?
	<i>(Binki vlug Kaizer se stal blindelings binne.)</i>
	Ag nee, moenie huil nie. Ek het jou mos nie seergemaak nie.

- 2.13 Waarom wou Lucky Binki se foon vat? Noem TWEE redes. (2)
- 2.14 VOLTOOI die volgende sinne. Skryf net die vraagnommers (2.14.1 tot 2.14.4) en die antwoord neer.
- 2.14.1 Net voordat Lucky en Binki hier oor haar foon gestry het, was Lucky by Kaizer. Hy wou Kaizer met 'n ... slaan.
- 2.14.2 Kaizer het Lucky gestamp en hy het op die grond ...
- 2.14.3 Lucky het vir Kaizer van die ... vertel.
- 2.14.4 Kaizer het sy voorpoot vir Lucky gelig en sy ... teen Lucky se skouer gedruk. (4)
- 2.15 Wat het Lucky vir Kaizer gegee? (1)
- 2.16 Hoe het Wilma gevoel toe Lucky vir haar sê wat hy vir Kaizer gegee het? (1)
- 2.17 Binki het 'n bloes met lang moue gedra omdat sy koud gekry het.
- Gee 'n feit uit die verhaal om te motiveer waarom die stelling ONWAAR is. (1)

- 2.18 Kies die KORREKTE antwoord tussen hakies. Skryf net die vraagnommer (2.18.1 en 2.18.2) en die korrekte antwoord neer.

Binki het vir Lucky gevra om haar foon terug te gee, maar hy het aangehou om haar (2.18.1) (bang te maak/te terg). Aan die einde van die drama sien ons dat dit 'n (2.18.2) (positiewe/negatiewe) verandering in Binki se lewe gebring het.

(2)

- 2.19 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (2.19) en die letter (A–D) neer.

"Binki vlug Kaizer se stal **blindelings** binne." (Reël 11)

Dit beteken dat Binki ...

- A by die verkeerde stal ingegaan het.
- B eintlik na Tinkerbelle se stal gesoek het.
- C nie langer saam met Lucky wou wees nie.
- D deur die trane nie gesien het sy gaan by Kaizer se stal in nie.

(1)

- 2.20 Die twee kinders het albei op 'n goeie manier verander terwyl hulle op Wilma se plaas was.

Kies die gevolg uit KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (2.20.1 tot 2.20.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.20.1	Lucky het Binki oor baie dinge geterg.	A	Binki het hard gewerk om matriek te slaag.
2.20.2	Na die eerste Saterdag op die plaas het Lucky baie gedink oor alles wat daar gebeur het.	B	Lucky het besef dat hy ander mense seermaak as hy praat sonder om te dink.
2.20.3	Lucky het Wilma 'n "ou dronkie" genoem.	C	Binki het besluit dat sy nie meer haar letsels gaan wegsteek nie.
2.20.4	Lucky het per ongeluk Binki se bloes se mou losgeskeur.	D	Lucky wou by Wilma weet waarom Wilma "soort van community service" gedoen het.
		E	Wilma het vir Lucky gesê om mooi met Binki te werk.

(4 x 1)

(4)

- 2.21 Lucky "*druk die mou lomp teen haar arm terug asof hy dit weer kan aanlas.*"
(Reël 7 en 8)
- Waarom kan 'n mens verstaan dat Lucky die mou weer teen Binki se arm probeer "aanlas" het? (1)
- 2.22 Die magistraat het gedink Lucky moes 'n kans kry om met diere te werk.
- Waarom kan ons sê dat die magistraat reg was? (1)
- 2.23 Mense wat hartseer is of probleme het, voel beter nadat hulle daaroor gepraat het.
- 2.23.1 Watter les het jy hieroor geleer uit Lucky se gesprek met Kaizer? (1)
- 2.23.2 Watter les het jy hieroor geleer toe Binki met Lucky oor haar ma gepraat het? (1)
- TOTAAL AFDELING B: 40**
GROOTTOTAAL: 40